

4988728

M. T. C. Podol. Episc.

Oratorum Principis Piar.

RINCEPS ORATIO.

pro T. A. MILONE

admodum Reverendi in Christo D.D.

VIRENTY HORTENSII

ex Libereq; Civitatis Podolin.

PAROCHI vigilantissimi.

Pro Rhetorum Poësosq; alumnis

LUBOMIRSCIANI COLLEGII

Podoliniens.

pia liberalitate excusa.



Typis Breveianis

LEUTSCHELI

Anno sa. putaribusse, quem re-
icium tradidisse, condem telis.

A. 2 milis.

Regi Vratislavianorum, Matica Slov. Martin:
/316.ig.ij/

41a
21.5.1950
116

EUCHARISTICON

Hortensi, Podoliniensis Urbis
Splendidissime Phæbe, gratiarum
Rhetorum Tibi solvit, actiones,
Et Vatum Schola solvit actiones.
Quod piâ sibi liberalitate
Romani Ciceronis, Eloquentûm
Principis, facis imprimi actionem
Principem. Tibi solvit actiones;
Nam præstare nequit, velit licet si,
Plura. Tu, tamen hasce gratiarum
Agratâ capias libens Juventâ
Grato pectori menteq; actiones
Hortensi, Podoliniensis Urbis
Splendidissime Phæbe, luxq; prima.

Obsequentissimi Clienti
Rhetores, Poëtaq; Labomir-
sciani Colleg. Podol.

SD 15349

ROT. ANNI MILIONE:

ORATIO XXXVIII. Tolerantia
Si vereor, judices, ne turpe sit, pro
fortissimo viro dicere incipientem
timere, minimèq; deceat, cùm T. Ben-
Anni Milo ipse magis de re publica
salute, quād de sua perturbetur,
ad ejus causam parem animi magnitudinem
rre non posse: tamen hec novi judicij nova
materret oculos: qui, quounque inciderint,
ere consuetudinem fori, & pristinum more
nominimè vident, non enim corona con-
er cinctus est, ut solebat: non usitata s
stipati sumas. Nam illa præsidia, quæ
is omnib; cernitis, et sic contra vim colloca-
on afferunt tamen oratori aliquid, ut in
judicio, quamquam præsidii salutarib;
ris septi sumus, tamen ne non timere
ne aliquo timore possimus. Quæ si oppo-
ni putarem: cederem tempori, judices,
tantam vim armorum existimare ora-
esse. Sed me recreat, & reficit Cn. Pom-
entissimi, & justissimi viri, consilium
etò ne justitia sua putaret esse, quem re-
intius judicum tradidisset eundem teli-

A. mili-

Regi ty omstavnyok, Matice Slov. Martini:
/316.ig.1/

EUCHARISTICON

Hortensi, Podolinensis Urbis
Splendidissime Phæbe, gratiarum
Rhetorum Tibi solvit, actiones,
Et Vatum Schola solvit actiones.
Quod piâ sibi liberalitate,
Romani Ciceronis, Eloquentûm
Principis, facis imprimi actionem
Principem. Tibi solvit actiones;
Nam præstare nequit, velit licet si,
Plura. Tu, tamen hasce gratiarum
A gratâ capias libens Juventâ
Grato pectore menteq; actiones
Hortensi, Podolinensis Urbis
Splendidissime Phæbe, luxq; prima.

*Obsequentissimi Clientes
Rhetores, Poëtæq; Libomir
sciani Colleg Podol.*

PRO T. ANNIO MILIONE:

ORATIO XXXVIII. *Sententia*
T^es^tis vereor, judices, ne turpe sit, prō
fortissimo viro dicere incipientem
timere, minimēq^{ue}, deceat, cūm T.
Anni^o Milo ipse magis de re publicā
salute, quām de sua perturbetur,
me ad ejus causam parem animi magnitudinem
afferre non posse: tamen hac novi judicij novas
format erret oculos: qui, quo cunque inciderint,
veterem consuetudinem fori, & pristinum more
judiciorum minimē vident, non enim corona con-
fessus vester cinctus est, ut solebat: non usitata
frequentia stipati sumas. Nam illa praesidia, quæ
pro templis omnib. cernitis, et si cōtra vim colloca-
ta sunt, non afferunt tamen oratori aliquid, ut in
foro, & in judicio, quamquam praefidius salutarib^{us}
& necessariis septi sumus, tamen ne non timere
quidem sine aliquo timore possimus. Quæ si oppo-
sita Miloni putarem: cederem tempori, judices,
nec inter tantam vim armorum existimare ora-
tori locum esse. Sed me recreat, & reficit Cn. Pom-
peri, sapientissimi, & justissimi viri, consilium
qui profectō ne justitia suæ putaret esse, quem re-
um sententias judicium tradidisset, eundem teli-

A

mili-

Pøej nýomtavnyok, 1916. ig. j.
/316.ig.j/

EUCHARIST
Horti si. Podolinensi
Splendidissime Phat
Rhetorum Tibi solvit,
Et Vatum Schola solvit
Quod piâ sibi liberalit:
Romani Ciceronis, E'
Principis, facis imp
Principem. Tibi so
Nam præstare nequ
Plura. Tu, tamen
A gratâ capias lib
Grato pectori m
Hortensi. Podo
Splendidissime

²
Oratio
militum dedere: nec sapientia, temeritatem con-
cire multitudinis auctoritate publica armare.
Quamobrem illa arma, centuriones, cohortes, non
periculum nobis, sed præsidium denuntiant: neque
solum, ut quieto sedetiam ut magno animo simus,
boreantur, neque auxilium modo defensioni meæ,
verùm etiam silentium pollicentur. Reliqua verò
multitudo, quæ quidem est civium, tota nostra est:
neque eorum quisquam quos undique intuenteis
ex hoc ipso loco cernitis, unde aliqua pars fori ad-
spici potest, & hujus exitum judicij expectanteis,
non cùm virtuti Milonis favet, tum de se, de li-
beris suis, de patria, de fortunis hodierno die de-
certari putat. Unum genus est adversum, infe-
stumque nobis, eorum quos P. Clodij furor rapini,
& incendiis, & omnibus exitiis publicis paravit:
qui hæsterna etiam concione incitati sunt, ut vobis
voce praarent, quid judicaretis. quorum clamor
siguis forte fuerit, admonere vos debet, ut eum
civem retineatis, qui semper genus illud hominū,
clamoresque maximos pro vestra salute neglexit.
Quamobrem adesse animis, judices, & timorem,
si quem habetis, deponite. Nam si unquam de ba-
nis, & fortibus viris, si unquam de benemeritis ci-
vibus potestas vobis judicandi fuit: si denique una
quam locus amplissimorum ordinum delectis vi-

Pro T. Ann. Milone:

3

ris datus est, ubi sua studia erga fortes, & bonos
cives, quæ vuln. & verbis saepe significassent, re,
& sententiis declararent: hoc profectò tempore
eam potestatem omnem vos habetis, ut statuatis,
utrum nos, qui semper vestre auctoritati dediti
fuimus, semper miseri lugeamus. an diu vexati à
perditissimis civibus, aliquando per vos, ac ve-
stram fidè, virtutem, sapientiamque recreemur.
Quid enim nobis duobus, judices, laboriosus? quid
magis sollicitum, magis exercitum dici, aut fingi
potest: qui spe amplissimorum præmorū ad remp.
adducti, metu crudelissimorum exitiorum carere
non possumus? Evidem ceteras tempestates, &
procellas in illis duntaxat fluctibus concionū sem-
per putavi Miloni esse subeundas. quod semper
pro bonus contra improbos senserat: in judicio ve-
rò, & in eo consilio, in quo ex cunctis ordinibus am-
plissimi viri judicarent, nunguam existimavi spē
ullam esse habituros Milonis inimicos, ad ejus nō
salutem modo extinguidam, sed etiam gloriam
per tales viros infringendam. Quanquam in
hac causa, judices, T. Annij tribunatu, rebus omni-
bus pro salute recipublica gestis, ad hujus criminis
defensionem non abutemur. nisi oculis videritis
insidias Miloni à Clodio factas: nec deprecaturi
sumus, ut crimen hoc nobis multa propter præcla-

A 3

rain

EUCHARIS
Hortensi, Podolinie
Splendidissime Ph
Rhetorum Tibi solvi
Et Vatum Schola so
Quod piâ sibi liber
Romani Ciceroni
Principis, facis i
Principem. Til
Nam præstare r
Plura. Tu, ta
Agratâ capi
Grato pect
Hortensi. I
Splendidis

4
Oratio
ra in rem publicam merita condonetis: nec postbu-
laturi, ut si mors P. Clodij salus vestra fuerit, id
circo eam virtuti Milonis potius, quam populi Rō-
felicitati assignetis. sed si illius insidiae clariores
hac luce fuerint: tum denique obsecrabo, obtestar
börque vos, judices, si cetera amisimus, hoc saltēm
nobis ut relinquatur, ab inimicorum audacia, re-
lisque vitam ut impunè liceat defendere. Sed an-
tequam ad eam orationem venio, quæ est propria
nostræ questionis videntur ea esse refutanda, que
in senatu sepe ab inimicis, ab improbis sepe jacta-
ta sunt, & in concione etiam paulò antè ab accusa-
toribus: ut, omni errore sublatto, rē planè, que ve-
nit in judicium, videre possitis. Negat intueri lu-
cem esse fas ei qui à se hominem occisum esse fate-
atur. In qua tandem urbe hoc homines stuleissimi
disputant? nempe in ea quæ primum judicium de
capite vidit M. Horatij, fortissimi viri: qui, non-
dum libera civitate, tamen populi Rom. comitiis
liberatus est, cùm sua manu sororem imperfectam
esse fateretur. An est quisquam qui hoc ignoret,
cùm de homine occiso queratur, aut negari solere
omnino esse factum: aut rectè, ac jure factum esse
defendi? Nisi verò existimat, dementem P. A-
fricanum fuisse, qui cùm à C. Carbone, tribuno ple-
bis in concione seditiose interrogaretur, quid de

Tib.

Pro T. Annio Milone.

3
Ti. Gracchi morte sentiret, respondit jure c. sum
videri. Neque enim popl̄ aut Hala ille Servilius,
aut P. Nasica, aut L. Opimius, aut C. Marius aut,
me consule, senatus non nefarius haberi, si scelerata-
tose civeis interfici nefas esset. Itaque hoc, judices,
nō sine causa fictis fabulis doctissimi homines me-
moria prodiderunt, cū, qui patris vicisendi cau-
sa matrem necavisset, variatis hominum senten-
tiis, non solum humana, sed etiam de sapienti-
simæ sententia liberatum. Quòd si duodecim ta-
bula nocturnum furem, quoquo modo: diurnum
autem, si se telo defenderit, interfici impunè vo-
luerūt, quis est, qui quoquo modo quis imperfectus
sit, puniendum putet, cùm videat aliquando gla-
diū nobis ad occidendum hominem ab ipsis por-
rigi legibus? At quis tempus est ullum jure homi-
nis necandi, qua multa sunt, certè illud est nō mo-
dò justum, verū etiam necessarium, cùm vi vis
illata defenditur. Pudicitiam cùm eriperet milita
tribunus militaris in exercitu C. Marij, propin-
guus ejus imperatoris: imperfectus ab eo est, qui
vim afferebat. facere enim probus adolescens pe-
riculosè, quam perpeti turpiter maluit, atque hūc
ille vir summus, scelere solutum, periculo libera-
vit. Insidiatoriverò, & latroni, que potest afferri
injusta lex? Quid comitatus nostri, quid gladij

A 4

volunt?

Martini:
Slov. Matice

Reg. IV. omnia t. v. Snyok, Matice
/316.ig.5/

Reg. IV. 14. 1. v. 1. / 316. 18. J.

Reg. IV. 14. 1. v. 1. / 316. 18. J.

6

Oratio

volunt? quos habere certè non licet, si uti illis
nullo pacto licet. Est enim hec, judices, non scri-
pta, sed nata lex quam non didicimus, accepimus,
legimus. verum ex natura ipsa arripimus, bau-
simus, expressimus, ad quam non docti, sed facti,
non instituti, sed imbuti, sumus: ut si vita nostra
in aliquas insidias si in vim, si in tela aut latronū,
aut inimicorum incidisset: omnis honesta ratio es-
set expedienda salutis. Silēt enim leges inter ar-
ma, nec se exspectari jubent, cum ei, qui exspecta-
re velit, ante injusta pena luenda sit, quam justa
repetenda. Etsi si pienter, & quodammodo tacite,
dat ipsa lex potestatem defendenda: qua non mo-
do hominem occidi sed esse cum telo hominis occi-
dendi causa vetat: ut cùm causa non telum que-
retur: qui sui defendendi causa telo esset usus, &
non hominis occidendi causa habuisse telum judi-
catur. Quapropter hoc maneat in causa, judi-
ces. non enim dubito, quin probaturus sim vobis
defensionem meam, si id memineritis, quod obli-
visci non potestis, insidiatorem jure interfici posse.
Sequitur illud, quòd à Milonis inimicus si píssime
dicitur. Cudem, qua P. Clodius occisus est, senatum
judicasse contra rem publ. esse factam. Illam verò
senatus non sententiis suis solum, sed etiam studios
improbavit. Quoties enim est illa causa nobis à
nobis

Pro T. Annio Miloné.

7
nobis acta in senatu, quibus assensionibus universi
ordinis? quam nec tacitis, nec occultis. Quanto e-
nim frequentissimo senatu quatuor, ad summum
quinque sunt inventi, qui Milonis causam non
probarent? declarant levius ambusti tribuniple-
bis ille intermorua conciones, quibus quotidie
meam potentiam invidiosè criminabatur, cum
diceret, senatum non quod sentiret, sed quod ego
vellem, decernere. Quæquidem, si potentia est
appellanda potius, quam propter magna in rem-
publicam merita, mediocris in bonis causis aucto-
ritas, aut propter officiosos labores meos nonnulla
apud bonos gratia: appelletur ita sane, dummodo
ea nos utamur pro salute bonorum contra amen-
tiam perditorum. Hanc verò questionem, et si
non est iniqua, nunquam tamen senatus constitu-
endam putavit, erant enim leges, erant questio-
nes, vel de cede, vel de vi: ne tantum mœreri,
ac luctum senatu mors P. Clodij afferebat, ut no-
va quæstio constitueretur. Cujus enim senatu, de
illo incesto stupro judicium decernendi potestas
esset erecta: de ejus interitu quis potest credere
senatum judicium novum constituendum patet.
Cur igitur incendium curiae oppugnationem adiun-
ti M. Lepidi, cedem hanc ipsam, contra rem publi-
cam senatus factam esse decrevit? Quia nulla

A S

vii

EUCHAR
Hortensi, Podol
Splendidissim
Rhetorum Tibis
Et Vatum Sch
Quod piā sibi
Romani Cic
Principis,
Principer
Nam pra
Plura.
Agra
Gra
He
S

Oratio
vis unquam est in libera civitate suscepta inter
cives, non contra rem publicam. Non enim est ul-
la defensio contra vim unquam optanda; sed non-
nunquam est necessaria. Nisi verò aut illa dies, in
quo Ti. Gracchus est casus, aut ille, quo Casus aut
guo arma Saturnini oppressa sunt, etiam si è re-
publica, rem publicam tamen non vulnerarunt.
Itaque ego ipse decrevi, cum cedem in Appia fa-
ctam esse constaret, non eum, qui se defendisset,
contra rem fecisse: sed, cum interset in re vis, &
insidie, crimen judicio reservauit, rem noravi.
Quòd si per furiosam illum tribunum, senatu,
quod sentiebat, perficere licuisse, novam questio-
nem nunc nullam haberemus. decernebat enim
ut veteribus legibus tantummodo extra ordinem
quareretur. Divisa sententia est, postulante na-
scio quo. nihil enim necesse est omnium flagitia
proferrre? sic reliqua auctoritas senatus, empa-
teratione sua & de re, & de causa judicavit. tu-
lit enim de cede, quae in appia via facta esset: in
qua P. Clodius occisus fuit. Quid ergo tulit? nem-
pe ut quareretur. Quid porrò querendum est? fa-
ctumne sit? At constat. à quo? Ac patet. Vedit, et
iam in confessione facti, juris tamen defensionem
scipi posse. Quod nisi vidisset, posse absolvirem
qui

Pro T. Annio Milone.

qui fateretur: cùm viderat nos fateri: neque
quari unquam jussisset, nec vobis tam salutarem
hanc in iudicando literam, quām illam tristem
dedisset. Mihi verò Cn. Pompejus non modò ni-
hil gravius contra Milonem iudicasse, sed etiam
statuisse videtur, quid vos in iudicando spectare
oporteret. Nam qui non pñnam confessioni, sed
defensionem dedit, is causam interitus queren-
dam, non interitum putavit. Nam illud dicet i-
psè profectò, quòd sua sponte fecit, P. ne Clodio
tribuendū paret, an temporis Domisue nobilissi-
mus vir, senatus propugnator, atque illis quidem
temporibus, pñne patronus, avunculus hujus no-
stri iudicis, fortissimi viri, M. Catonis, tribunus
pleb. M. Drusus, occisus est. Nihil de ejus morte
populus consultus, nulla questio de cœcta à senatu
est. Quantum luctum in hac urbe fuisse à nostris
patribus accepimus, cum P. Africano domi sue
quiescenti illa nocturna vis esset illata? quis tum
non gemuit? quis non arsit dolore? quem immor-
talem, si fieri posset, omnes esse cuperent, ejus ne
necessariam quidem expectatam esse mortem.
Num igitur illa questio de Africani morte latet
est? Certè nulla. Quid ita? Quia non alio facino-
re clari homines, alia obscuri necantur. Interea
inter vita dignitatem summorum, atque infimo-

H E U C H A R I S
Hortensi, Podolini
Splendidissime
Rhetorum Tibi sol
Et Vatum Schol:
Quod piâ sibili
Romani Cice
Principis, f
Principes
Nam pra
Plura.
Agra.
Gra
H

10

Oratio

rum. mors quidem illata per scelus ijsdem pœnis teneatur, & legibus. Nisi fortè magis erit parrida, si quis consularem patrem, quam si quis humilem necaverit: aut eò mors atrocior erit P. Clodij, quod is in monumentis majorum suorum sit interfectus. Hoc n. sape ab istis dicitur. perinde quasi Appius ille Cæcus viam munierit, non quæ populus uteretur, sed ubi impune sui posteri latrocinarentur. Itaque in eadem ista Appia via, cum ornatissimum equitem Romanum M. Papirium occidisset, non fuit illud facinus punendum. homo enim nobilis in suis monumentis equitem Rom. occiderat, Nunc ejusdem Appiae nomen quantas tragædias excitat? que cruentata ante aede honesti, atque innocentis viri, silebatur, eadem nunc crebro usurpatur, postea quam latronis, & parricida sanguine imbuta est. Sed quid ego illa commemoro? comprehensus est in templo Castoris servus P. Clodij quem illè ad Cn. Pompejum interficiendum collobarat, exorta est consienti sica de manibus, caruit foro postea Pompejus: caruit senatu: caruit publico. januæ se, ac parrietibus, non jure legum judiciorumque texit. Num quæ rogatio lata? num quæ nova quæstio decreta est. Atqui, si res, si vir, si tempus ullum dignum fuit, certè hac in illa causa summa omnia fuerunt.

Pro T. Anno Milone.

fuerunt. Insidiator erat in foro collocatus, atque in vestibulo ipso senatus: ei viro autem mors parabatur, cuius in vita nitebatur salus civitatis. eo porro reipublicæ tempore, quo si unus ille occidisset, non hac solum civitas, sed gentes omnes concidissent. nisi fortè quia perfectares non est, non fuit punienda: perinde quasi exitus rerum, non hominum consilia legibus vindicentur. minus dolendum fuit re non perfecta, sed punienda certè nihilominus. Quoties ipse, judices, ex P. Clodij telis? & ex cruentis ejus manibus effugi? ex quibus si me non mea, vel reipublicæ fortuna servasset, quis tandem de interitu meo quæstionem tulisset? Sed stulti sumus, qui Drusum, qui Africanum, Pompejum, nosmetipso, cum P. Clodio conferre audeamus. tolerabilia fuerunt illa: P. Clodij mortem aquo animo nemo ferre potest. luget senatus: mœret equester ordo: tota civitas confecta senio est: squalent municipia: afflictantur colonie: agri denique ipsi tam beneficium, tam salutarem, tam mansuetum civem desiderant. Non fuit ea causa, judices, non fuit, cur sibi censeret Pompejus quæstionem ferendam: sed homo sapiens, & alta quadam mente præditus, multa vidit: fuisse sibi illum inimicum, familiarem Milonem. in communi omnium latitia sicutiam ipse

Regi Nyomtatványok, Matice Slov. Martin:

1316. i. g. j/

H E U C H A R I S
Hortensi, Podolin:
Splendidissime
Rhetorum Tibi sc:
Et Vatum Scho:
Quod piā sibi
Romani Cic
Principis,
Principe
Nam p:
Plur:
Ae
C

Oratio

ipse gauderet, timuit, ne videretur infirmior fides reconciliata gratia. multa etiam alia vidit, sed illud maximè: quamvis atrociter ipse tulisset, vos tamen fortiter esse judicaturos. Itaque delegit è florentissimis ordinibus ipsa lumina: neque verò, quod nonnulli dicitur, se crevit in iudicibus legendis amicos meos, neque enim hoc cogitavit vir justissimus, neque in bonis viris legendis id assequi potuisset, etiam si cupisset, non enim mea gratia familiaritatibus contineretur, quæ latè patere non possunt, propterea quòd consuetudines vicius non possunt esse cum multis, sed, si quid possumus, ex eo possumus, quòd res publica nos conjunxit cum multis, ex quibus ille cum optimis viros legeret. idque maximè ad fidem suam pertinere arbitraretur, non potuit legere non studiosos mei. Quod verò te, Cn. Domiti, huic questioni præesse maximè voluit, nihil querivit aliud, nisi justitiam, gravitatem, humanitatem, fidem, tulit, ut consularem necesse esset: credo, quòd principum munus esse ducebat, resistere & lenitati multitudinis, & perditorum temeritati, ex consolaribus te creavit potissimum. dederas enim, quām contemneres populareis insanias, jam ab adolescentia documenta maxima. Quamobrem, judices, ut aliquando ad causam, erimén-

Pro T. Annio Milone.

13
erimēque ventamus: si neque omnis confessio facti est innitata: neque de causa quidquam nostra aliter, ac nos vellemus, à senatu judicatum est: & lator ipse legis, cùm esset controversia nulla facti, juris tamen disceptationem esse voluit: & electi judices. & isti: propositus questioni, quæ hac iuste, sapienterque disceptet: reliquum est, judices, ut nihiljam aliud querere debatis, nisi, atter utri insidias fecerit: quod quo facilius argumentis perspicere possitis, rem gestam vobis dum breviter expono, quo diligerent attendite. P. Clodius cùm statuisset omni scelere in prætura vexare rem publicam, videretq. ita tracta esse comitia anno superiore, ut non multos menses præturam gerere posset: qui non honoris gradum spectaret, ut ceteri, sed & L. Paulum collegam effugere vellet, singulari virtute civem, & annum integrum ad dilacerandam rem publicam quereret: subito reliquit annum suum, seq. in annum proximum transfult, non religione aliqua, sed ut haberet, quod ipse dicebat ad præturam gerendam, hoc est, ad evertendam rem publicam plenum annum, atque integrum. Occurrebat, & mancam ac debilem præturam suam futuram, consule Milone: eum porrò summo consensu populi R. consulem fieri videbat. contulit se ad ejus competi.

Regi nyomtatásnyok, Matica Slov. Martin:
/316.ig.ij/

H E U C H A R I S
Ortensi, Podolir
Splendidissime
Rhetorum Tibis
Et Vatum Schœ
Quod pià sibi
Romani Ci
Principis
Princip
Nam
Plur
A

4

Oratio

competitores: sed ita, totam ut petitionem ipse solus, etiam invitis illis, gubernaret: tota ut comitia suis, ut dictabat, humeris sustineret. convocabat tribus, se interponebat: coloniam novam, delectum perditissimorum scribebat civium. Quinio ille plura miscebat, tanto hic magis dies convalescebat. ubi vidiit homo ad omne facinus paratissimus, fortissimum virum, inimicissimum suum, certissimum consulem, idque intellexit non solum sermonibus, sed etiam suffragiis populi R. saepe declaratum: palam agere caput, & aperte dicere occidendum Milonem. Servos a gressis, & barbaros, quibus silvas publicas depopulatus erat, Et ruriamque vexarat, ex Apennino deduxerat, quos videbatis. res erat minimè obscura, etenim palam dictitabat, consulatum Miloni eripi non posse, vitam posse. significavit hoc saepe in senatu: dixit in concione. quinetiam Favonio fortissimo viro, querenti ex eo, quas fureret, Milone vivo: respondit, triduo ikum ad summum quatriiduo peritum, quam vocem ejus ad hunc M. Catonem statim Favonius detulit. Interim cum sciret Clodius (neque enim erat difficile scire) iter solemne, legitimum, necessarium, ante diem XIV. Kalend. Feb. Miloni esse Lanuvium ad flaminem prodendum, quod erae

dicta:

Pro T. Annio Milone.

15

dictator Lanuvij Milo: Roma subito ipse profectus pridie est, ut tante suum fundum (quod re intellectum est) Miloni insidias collocaret. atq. ita profectus est, ut concionem turbulentam, in qua ejus furor desideratus est, que illo ipso die habita est, relinquere: quam, nisi obire facinoris locum, tempusq. voluisse, nunquam reliquisset. Milo autem cum in senatu fuisse eodie, quoad senatus dimissus est: domum venit: calceos, & vestimenta mutavit: paulisper, dum se uxori (ut fit) comparat. commutatus est: deinde profectus est id temporis, cum jam Clodius, siquidem eo die Romanum venturus erat, redire potuisse. ob viam fit ei Clodius expeditus, in equo, nulla rhœda, nullis impedimentis, nullis Gracis comitibus, ut solebat, sine uxore, quod nunquam ferè: cum hic insidiator, qui iter illud ad cædem faciendam apparasset, cum uxore veheretur in rhœda, penitus, vulgi magno impedimento, ac muliebri & delicato ancillarum, puerorumque comitatu. Fit ob viam Clodio ante fundum ejus hora ferè undecima, aut non multo secus. statim complures cum telis in buns faciunt de loco superiore imperium. adversi rhedarium occidunt. cum autem hic derheda, rejecta penula, desiluisse seq. acris animo defendere: illi, qui erant cum Clodio, gla-

B

diis

Roggi Nyomtatványok, Matrica Slow. Martin:
/316.ig.3/

H E U C H A R I S.
Hortensi, Podolini
Splendidissime s
Rhetorum Tibi so
Et Vatum Schol
Quod piisib[us]
Romani Cic
Principis,
Principe!
Nam pr
Piura
A g.
G.

16

Oratio

diis eductis, partim recurrere ad rhedam, ut à tergo Milonem adorirentur: partim, quòd hunc jam imperfectum putarent, cædere incipiunt ejus servos, qui post erant: ex quibus qui animo fideliter in domino erant, & præsentes fuerunt, partim occisi sunt, partim, cum ad rhedam pugnari viderent, & domino succurrere prohiberentur, Milonemq. occisum etiam ex ipso Clodio audirent & ita esse putarent: fecerunt id servi Milonis. dicam. n. non derivandi criminis causa, sed ut factum est neg, imperante, neque sciente, neg. præsente domino, quod suos quisq. servos in tali re facere voluisse. Hac, sicut exposui, ita gestas sunt, judices: insidiator superatus, vi vicit avis, vel potius oppressa virtute audacia est. Nihil dico, quid resp consecuta sit: nihil quid vos, nihil quid omnes boni: nihil sane id profit Miloni, qui hoc fate natus est, ut ne se quidem servare potuerit, quin unà rem publicam, vósq. servaret. Si id jure non posset, nihil habeo, quòd defendam. sin hoc & ratio doctis, & necessitas barbaris, & mos gentibus, & feris natura præscripsit, ut omnem semper vim, quæcumque ope possent, à corpore, à capite, à vita sua pro pulsarent: non potestis hoc facinus improbum judicare, quin simul judicetis, omnibus, qui in latrones inciderint, aut illorum

Pro T. Annio Milone.

17

rum telis, vestris sententi: esse pereundum. Quod si ita putasset: certè optabilius Miloni fuit dare jugulum P. Clodio, non semel ab illo, neque tum primum petitum, quam jugulari à vobis; quia se illi, non jugulandum tradidisset. sin hoc nemo vestrum ita sentit: illud jam in judicium venit, non occisus ne sit, quod fatemur: sed jure, an injuria: quod multis antea in causis jam quæsum est. Insidiias factas esse constat: & id est, quod senatus contra rem. factum esse judicavit: ab utro factas sunt, incertum est. de hoc igitur latum est ut quereretur. Ita & senatus rem, non hominem notavit: & Pompejus de jure, non de facto, questionem tulit. Nunquid igitur aliud in judicium venit, nisi, uter utri insidiias fecerit? prefecto nihil. si hic illi: ut ne sit impune. si ille huic: tum nos scelere solvamus. Quoniam igitur pacto probari potest, insidiias Miloni fecisse Clodium? satis est quidem in illa tam audaci, tam nefaria bellua, docere, magnam ei causam, magnam spem in Milonis morte propositam, magnas utilitates fuisse. Itaque illud Cassianum, CUI BONO FUERIT, in his personis valcat, et si boni nullo emolumento impelluntur in fraudem, improbi sape parvo. Atqui, Milone imperfecto, Clodius hoc assequebatur, non modo ut prator ifset

B. 2

set

Regi Nyomtatványok, Matica Slov. Martin:
/316.ig.j/

H. EUCHARIS
Ortensi, Podolin:
Splendidissime,
Rhetorum Tibi sc:
Et Vatum Scho:
Quod piā sibi:
Romani Cic:
Principis,
Principe:
Nam p:
Piura:
A &
G.

18

Oratio

set non eo consule, quo sceleris nihil facere posse: sed etiam ut his consularib. prator esset: quibus si non adjuvantib. at conniventib. certe, sperasset se posse remp. eludere in illis suis cogitatis furoribus. cuius illi conatus, ut ille ratiocinabatur, cùm tantum beneficium eise debere arbitrarentur: & si vellent, fortasse vix possent frangere hominis sceleratissimi corroboratam jam vetustate audaciam. An verò, judices, vos soli ignoratis vos hospites in hac urbe versamini? vestra peregrinantur aures, neque in hoc per vagato civitatis sermone versantur. quas ille leges (si lege nominanda sunt, ac non faces urbis, & pestes reip.) fuerit impositum nobis omnibus, atque inusturus. Exhibe, quaso Sexte Clodi, exhibe librarium illud legum vestrarum, quòd te ajunt eripuisse è domo, & ex mediis armis turbag. nocturna, tanguam. Palladium, sustulisse, ut praelarum inde munus, ac instrumentum tribunatus ad aliquem, sinatus essem, qui tuo arbitrio tribu natum gereret, deferre posses. Et adspexit me illis quidem oculis, quibus tum solebat, cum omnia omnibus minabatur. Movet me quippe lumen curiae. Quid? zu me iratum, Sexte, putas tibi, cuius tu inimicissimum multò crudelius etiam punitus es, quā erat humanitatis meæ postulare? Tu P. Clodij

crucen-

Pro T. Ann. Milone!

19

exuentum cadaver ejecisti domo, tu in publicum ejecisti: tu spoliatum imaginib. exsequiis. pompa laudatione, infelicissimis lignis semiustulatum, nocturnis canib. dilaniandum reliquisti. quam remetsi necessariò fecisti, tamen, quoniam in meo inimico crudelitatem exprompsisti tuam, laudare non possum, irasci certè non debo. P. Clodij praturam non sine maximo, rerum novarum motu proponi solitam esse videbatis, nisi esset is consul, qui eam auderet, possetq. confringere eum. Milonem esse cum sentiret universus populus Rom. quis dubitaret suffragio suo, se metu, periculo remp. liberare? At non, P. Clodio mortuo, usitatis jam rebus, obnitudinem est Miloni, ut tueatur dignitatem suam. singularis illa huic unicæ concessæ gloria, que quotidie augebatur frangendis furorib. Clodianis, jam morte Clodij cecidit. Vos adepti estis, ne quem civem metueritis: hic exercitationem virtutis, suffragationem consulatus, fontem perennem gloriae sua perdidit. Itaque Milonis consulatus, qui vivo Clodio, labefactari non poterat, mortuo denique tentari cœptus est. Non modò igitur nihil prodest, sed obest etiam P. Clodij mors Miloni. At valuit odium, fecit iratus, fecit inimicus, fecit ultior injuria, punitor doloris sui. Quid, si hac, non dico majora

fue-

Regi IV omnia tvarény ok, Matice Slov. Martini:
/316.i.g.j/

HUECHARIS
Hortensi, Podolin
Splendidissime
Rhetorum Tibi sc
Et Vatum Schol
Quod piā sibi
Romani Cic
Principis,
Principe
Nam p
Plura
Ag
G

20

Oratio

fuerunt in Clodio, quām in Milone, sed in illo ma-
xima, nulla in hoc? quid vultis amplius? quid
enim odisset Clodium Milo, si getem, ac materi-
am suā gloriā, prater hoc civile odium, quo omnes
improbos odimus? Ille erat ut odisset primū
defensorem salutis mee: deinde vexatorem furo-
ris domitorem armorum suorum: postremo etiam
accusatorem suum. reus enim Milonis lege Plo-
ria, fuit Clodius, quoad vixit. Quo tandem ani-
mo hoc tyrannum tulisse creditis quantum odium
illius, & in homine injusto, quām etiam justum
esse? Reliquum est, ut jam illum natura ipsius,
consuetudique defendat, hunc autem hec eadem
exarguante: nihil per vim unquam Clodius, omnia
per vim Milo. Quid ergo, judices, cum māren-
tibus vocis urbe cessi, non servos, non arma, non
vim intentavit? Quae fuisset igitur causa resti-
tuendi mei, nisi fuisset iusta eyciendi? Diem
mihi credo, dixerat: multam irrogarat: actio-
nē perduellionis intenderat: & mihi, judices,
in causa aut vestra mala, aut mea nec praelaris-
fima, etiam judicium timendum fuit. Servorum,
& gentium civium, & facinororum, armis
meos civis, meis consiliis, periculisque servatos,
pro me obīci noluit. Vidi enim, vidi hunc ipsum
Q. Hortensem, lumen, & ornamentum reipub:
panē

Pro T. Annio Milonē.

21

panē interfici suorum manu, cum mibi adesset:
qua in turba C. Vibienus, senator, vir optimus,
cum hoc cūm esset una, ita esset multatus, ut vix
amiserit. Itaque quando illus postea sica illa, quā
à Catilina acceperat, conquevit? Hac intenta-
ta nobis est: huic obīci pro me non sum passus:
hac insidiata Pompejo est: hac istam Appiam
viam, monumentum sui nominis, nece Papirij
cruentavit: hec eadem longo intervallo conver-
sa rursus est in me nuper quidem, ut scitis, me
ad regiam pānē conficit. Quid simile Milonis?
cujus vis omnis hac semper fuit, P. Clodius, cūm
in judicium detrahi non posset, vi oppressam ci-
vitatem teneret. quem si interficere voluisset,
quanta quoties occasiones quām praelaræ fuerūt?
Potuitne, cūm deos, ac deos penates suos, illo op-
pugnante defenderet, jure se ulcisci? potuitne,
cive egregio, & viro fortissimo, P. Sextio, colle-
ga, suo vulnerato? potuiene Fabricio viro optima,
cūm de ritu meo legem ferret, pulso, crudelissi-
ma foro cæde facta? potuitne, L. Cacilius justissi-
mi, fortissimique pratoris oppugnata domo? potu-
eritne illo die, cūm est latalex de me? cūm totius
Italia concursus, quem mea salus concitarat, facti
illius gloriam libens agnovisset: ut etiam si id Mi-
lo fecisset, cuncta civitas eam laudem profur-

B 4

Regi IV. om̄atavánýok, Matica Slov. Martin:

/316.ig.j/

H E U C H A R I S
Hortensi, Podolini
Splendidissime,
Rhetorum Tibi so-
Et Vatum Schol
Quod piásibili
Romani Cic
Principis,
Principe,
Nam pr
Plura
A G
G

Oratio

indicaret & Atqui erat id temporis clarissimus.
& fortissimus consul inimicus Clodio P. Lentulus,
ultor sceleris illius propugnator senatus, defensor
vestrae voluntatis patronus illius publici consen-
sus restitutor salutis meæ: septem praetores, octo
tribuni plebis, illius adversarij, defenso res mei:
Cn Pompejus auctor, & dux mei reditus, illius
hostis, cuius sententiam senatus omnis de mea sa-
lute gravissimam, & ornatissimam fecutus est:
qui populum R. cohortatus est qui cum de me de-
cretum Capue fecisset: ipse cuncta Italiae cupien-
ti & ejus fidem imploranti, signum dedit, ut ad
me restituendum Romanum concurrerent, omnia-
tum denig in illum dia civium ardebat deside-
rio mei, quem qui tum interemisset, non de im-
punitate ejus, sed de præmiis cogitaretur. Tamen
se Milo continuuit, & P. Clodium adjudicumbis,
ad vim nunquam vocavit. Quid? privato Mi-
lone, & reo ad populum, accusante P. Clodio, cum
in Cn. Pompejum pro Milone dicentem impetus
factus est: quem non modo occasio, sed etiam
causa illius opprimendi fuit? Nuper vero cum
M. Antoninus summam spem salutis bonis omni-
bus attulisset, gravissimamque adolescens nobis-
simus reipub partem fortissime suscepisset, at-
que illam belluam, judicij laqueos declinantem
jam

Pro T. Anno Milone.

23

jam irretitam teneret: qui locus quod tempus il-
lud, dy immortales fuit? cum se ille fugiens in
scalarum tenebris abdidisset magnum Miloni
fuit confidere illam pestem nulla sua invidia, An-
tonij vero maxima gloria? Quid? comitis in
campo quoties potestas fuit? cum ille vi in septa
irruisset, gladius distringendos, lapides jaciendos
curasset, deinde subito, vultu Milonis perterri-
tus, fugeret ad Tiberim, vos, & omnes boni vota
faceretis, ut Miloni uti virtute sua liberet?
X Quem igitur cum omnium gratia noluit: hunc
voluit cum aliquorum querela? quem jure, quem
loco, quem tempore, quem impunè non est ausus:
hunc injurya, iniquo loco, alieno tempore, pericu-
lo capitis, non dubitavit occidere? Præsertim
judices, cum honoris amplissimi contentio, & dies
comitorum subesset: quo quidem tempore (scio
enim quam timenda sit ambitio, quantaque, &
quam sollicita cupiditas consulatus) omnia non
modo qua reprehendi palam, sed etiam qua ob-
scure cogitari possunt, timemus: tumorem, fabu-
lam fictam, falsam perhorrescimus: ora omnium,
atque oculos intuemur, nihil enim est tam molle,
tam tenerum, tam aut fragile, aut flexibile, quam
voluntas erganos, sensusque civium: qui non
modo improbitati irascuntur candidatorum, sed

B.S.

etiam

Regi Nyomtatvénýok, Matica Slov. Martin:

/316.i.g.3/

HEUCHARIS
HOrTensi, Podolini
Splendidissime,
Rhetorum Tibi so'
Et Vatum Schol
Quod pisibil
Romani Cic
Principis,
Principes,
Nam pr
Plura
Ag
G

24

Oratio

etiam recte factis sepe fastidiunt. Hunc diem
igitur campi speratum, atque exoptatum sibi pro-
ponens Milo, cruentis navibus scelus, & facinus
praeferens, & confitens, ad illa augusta centu-
riarum auspicia veniebat? quam hoc non credi-
bile in hoc? quam idem in Clodio non dubitandū:
qui se, imperfecto Milone, regnaturum putaret?
Quid? quod caput audacia est, judices: quis i-
gnorat, maximam ille cebram esse peccandi, im-
punitatis spem? In utro igitur hac fuit? in Mi-
lone? quietiam nunc reus est facti, aut praeclaris,
aut certe necessarij? an in Clodio? qui ita judicia,
penamque contemserat, ut eum nihil delectaret,
quod aut per naturam fas esset, aut per leges lice-
ret? Sed quid ego argumentor? quid plura dis-
puto? te, Q. Petili, appello, optimum, & fortif-
simum civem: ac, M. Cato, testor: quos mihi di-
vina quadam fors dedit judices. Vos ex M. Fa-
vonio audistis, Clodium sibi dixisse, & audistis,
vivo Clodio, peritum Milonem triduo, post die
tertium gestares est, quam dixerat. Cum ille
non dubitaret aperire, quid cogitaret, vos poten-
tis dubitare, quid fecerit? Quemadmodum,
igitur cum dics non fecellit? dixi equidem modō.
Dictatoris Lanuvij statas sacrificia nosse, negotij
nihil erat, vidit necesse esse Miloni proficisci La-
nuvium

Pro T. Annio Milone.

25

nuvium illo ipso quo profectus est, die. itaque
antevertit. At quo die? quo ut ante dixi, in-
sanissima concio ab ipsis mercenario tribuno pl.
est concitata: quem diem ille, quam concionem,
quos clamores, nisi ad cogitatum facinus apprope-
raret, nunquam reliquisset. Ergo illi ne causa
quidam itineris, etiam causa manendi: Miloni
nulla facultas manendi, excundi nō causa solūm,
sed etiam necessitas fuit. Quid, si, ut ille scivit
Milonem fore eo die in via, sic Clodium Milone
suspicari quidem potuit? Primum quero, qui sci-
re potuerit. quod vos idem in Clodio querere non
potestis, ut enim neminem alium, nisi T. Patinam
familiarissimum suum, rogasset, scire potuit, illo
ipso die Lanuvij à dictatore Milone prodigiam
nem necesse esse. sed erant permuli alijs, ex quib.
id faciliter scire posset: omnes scilicet Lanuvini.
Milo de Clodij reditu unde quiescivit? quiescerit
sane, videte, quid vobis largiar, servum etiam,
ut Arrius meus amicus dixit, corruperit. Legite
testimonia testium vestrorum. dixit C. Cassinius,
cognomento Schola, Interamnis, familiaris meus,
& idem comes P. Clodij: cuius jam pridem testi-
monio Clodius eadem hora Interamna fuerat, &
Roma, P. Clodium in illo die Albano mensurum
fuisse: sed subito ei esse nuntiatum, Cyrum ar-
chise-

Regi Nyomtatványok, Matrica Slow. Martii:

1316.ig.j/

H E U C H A R I S.
Hortensi, Podolini
Splendidissime f
Rhetorum Tibi so
Et Vatum Schol
Quod piā sibi li
Romani Cice
Principis, f
Principer
Nam pr
Piura
Agr
Gr
I

26

Oratio

chicētum esse mortuum: Itaque Romam repente constituisse proficiisci. dixit hoc comes rem P. Clodij, C. Clodius. Videre, judices quanta res his testimonii sunt confessae. primum certè liberatur Milo, non eo consilio profectus esse, ut insidiaretur in via Clodio: quippe qui eò obvius futurus omnino non erat. deinde (non enim video cur non meum quoque agam negotium) scitis judices fuisse, qui in hac rogatione suadenda dicerent, Milonis manu cædem esse factam, consilio verò majoris alicujus. Videlicet me latronem, ac sicarium abjecti homines, & perditū describebant. Jacent suis testibus y qui Clodium negant eo die Romanam, nisi de Cyro auditum esset, redditum fuisse. Respiravi, liberatus sum: non vereor, ne quod ne suspicari quidem potuerim, videar id cogitasse. Nunc persequar cetera: non occurrit illud ne Clodius quidem de insidiis cogitavit, quoniam fuit in Albano mansurus. Si quidem exiturus ad cædem è villa non fuisse. Video enim, eum qui dicitur de Cyri morsे nuntiasse, non id nuntiasse, sed Milonem appropinquare. nam quid de Cyro nuntiaret, quem Clodius Roma proficiens reliquerat morientem? Unā fui: testamentum autem palam fecerat, & eum hæredem, & me scripserat. Quem pridie hora tertia animam efflan-

Pro T. Annio Milone.

27

efflantem reliquisset, eum mortuum postridie hora decima ei nuntiabatur? Age, sit ita facitum: quæ causa cur Romanum properaret? cur in noctem se coniiceret? quid afferebat festinacionem? quod hæres erat? primum erat nihil, cur properato opus esset: deinde si quid esset, quid tandem erat, quod ea nocte consequi posset, amitteret autem, si postridie mane Romanum venisset? Atque ut illi nocturnus ad urbem adventas vietandus potius, quam expetendus fuit: sic Milonicum insidiator esset, si illum ad urbem noctu accessum sciebat, subsistendum, atque exspectandum fuit. Noctu invidioso & pleno latronum in loco occidisset. nemo ei negant non credidisset, quem esse omnes salvum, etiam confidentem volunt. Sustinuisse hoc crimen primum ipse ille latronum occulator & receptator locus, dum neque muta solitudo indicasset, neq. ceca nox ostendisset Milonem: deinde ubi multi ab illo violati, spoliati, bonis expulsi, multi etiam hactimentes in suspicionem caderent: tota denig. reacitaretur Etruria. Atque illo die certè Africā rediens divertit Clodius ab Albanum. Quod nisi sciret Milo, illum Aricia fuisse, suspicari tamen debuit, enī etiamsi Romanum illo die reverti vellet: ad villam suam, quæ viam tangeret, diversurum. cur ne-

que

Regi. ný ostať tváry ok, Matice Slov. Martin:

/316.18.3/

H E U C H A R I S
Ortensi, Podolinis
Splendidissime p.
Rhetorum Tibi sol.
Et Vatum Schola
Quod piisib[us] li
Romani Cice
Principis, f
Principes
Nam pra
Plura.
Agr.
Gr.
P.

28

Oratio

que antè occurrit, ne in villa resideret: nec eo in loco subsedit, quo ille nocte venturus esset? Video adhuc constare omnia, judices: Miloni etiam utile fuisse Clodium vivere: illi ad ea quæ concupierat, optatissimum interitum Milonis fuisse, odium illius in hunc acerbissimum in illum hujus nulum: consuetudinem illius perpetuam in vi inferenda, hujus tantum in repellenda. Mortem ab illo denuntiatam palam Miloni, & predicatam, nihil unquam auditum ex Milone: profectionis hujus diem. ei notum, redditum illius huic ignotum fuisse: hujus iter necessarium, illius etiam potius alienum: hunc præse tulisse, se illo die Roma exiturum, illum eo die se dissimulasse redditum: hunc nullius rei mutasse consilium, illum causam mutandi consilij finxisse: huic, si insidiaretur, nocte propè urbem exspectandum, illi etiamsi hunc non timeret, tamen recessum ad urbem nocturnum fuisse metuendum. Videamus nunc id quod caput est, locus ad insidias ille ipse, ubi congressi sunt, utri tandem fuerit aptior. Id verò, judices, etiam dubitandum, & diutius cogitandum est? Ante fundum Clodij quo in fundo propter insanias illas sustunctiones, facile milie hominum versabatur valentum. At qui exelso loco superiore se fore putabat Milo, & ob eam

can-

Pro T. Ann. Milone.

29

causam eum locum ad pugnam potissimum delegat. An in eo loco potius exspectandum ab eo, qui ipsius loci spe facere impetum cogitarat? Res loquitur judices, ipsa: que semper valet plurimum. Si haec non gesta audiretis, sed picta videvetis: tamen appareret, uter esset insidiator, uter nihil cogitaret mali, cum alter veheretur in rheda penulatus, una federet uxor: quid horum non impeditissimum? vestitus an vehiculum, an comes? quid minus promptum ad pugnam penula irretitus, rheda impeditus, uxore pene constrictus esset? Videte nunc illum, primum egredientem e villa subito. Cur vesperi quid necesse est? qui convenit præsertim id temporis? Divertit in villam Pompej, Pompejum ut videant? Sciebat in Alsiensi esse. Villam ut perspiceret? milles in ea fuerat. Quid ergo erat more, & tergiversationis? dum hic veniret, locum relinquerenoluit. Age nunc iter expediti latronis, cum Milonis impedimentis comparate. Semper ille cum uxore: tum sine ea, nunquam non in rheda: tum in equo, comites Graculi, quocumque ibat, etiam cum in castra Etrusca properabat: tum nugarum in comitatu nihil. Milo qui nunquam, tum casu pueros symphoniacos uxoris ducebat, & ancillarum greges, ille qui semper secum scorta sem-

Martiis:

Regi. IV. Oct. 1760. Matica Slov. / 316. i. g. j.

H E U C H A R I S
Ortensi, Podolinis
Splendidissime p,
Rhetorum Tibi sol
Et Vatum Schola
Quod piā sibilit
Romani Cicē
Principis, f
Principem
Nam pras
Plura.
er3

30

Oratio

semper exoletos, semper lupas ducebat, tum ne-
minem, nisi ut virum à viro, lectum esse dices.
Cur igitur vixus est? quia non semper viator à
latrone, nonnunquam etiam latro à viatore occi-
ditur: quia quanquam paratus in imparatos Clo-
dius, tamen mulier inciderat in viros. Nec verò
sic erat unquam non paratus Milo contra illum,
ut non satis ferè esset paratus. semper ille & quā-
rum interesset P. Clodij se perire, & quanto illi
odio esset, & quantum ille auderet, cogitabat.
Quamobrem vitam suam quam maximis præmi-
is propositam, & penè addictam sciebat, nunquā
in periculum sine presidio, & sine custodia prove-
hebat. Adde casus, adde incertos exitus pugna-
rum Marrēmque communem: qui sepe spolian-
tem jam & exultantem evertit, & percudit ab-
jecto. Adde inscitiam pransi, poti. oscitantis du-
cis: qui cùm à tergo hostem interclusum reliqui-
set: nihil de ejus extremis comitibus cogitavit:
in quos incensos ira, vitamq; domini desperantes
cùm incidisset, hæsit in iis pænis, quas ab eo servi
fideles prædonini vita expetiverunt. Cur igitur
retuebat scilicet, ne incitaretur:
enim illi: ne tortore
gerentur, occisum esse a seruo Mirono in Apia
via P. Clodium confiteri. Quid opus est tortore?
quid

Pro T. Annio Milone.

31

quid queris occideritne? occidit. Jure, an inju-
ria? nihil ad tortorem. facti enim in aculeo quæ-
stio est juris in judicio. Quod igitur in causa quæ-
rendū est id agamus: hoc quod tormentis inveni-
re vis, id fatemur. Manu verò cur miserit, si id
potius queris, quam cur parum amplis afficerit
præmis: nescis inimici factum reprehendere.
Dixit, n. hic idem, qui omnia semper constanter &
fortiter, M. Cato: dixitq; in turbulentia concione,
quaे tamen hujus auctoritate placata est, non li-
bertate solum, sed etiam omnibus præmis dignis-
simos fuisse, qui domini ne caput defendissent.
Quod n. præmium, satis magnum est tam bene-
volis, tam bonis, tam fidelibus servis, propter quos
vivit? et si quidem non tanti est, quanq; quod pro-
pter eosdem non sanguine, & vulneribus suis,
cruelissimi inimici mentem oculisque satiarvit,
quos nisi manumisisset, tormentis etiam delendi
fuerunt conservatores domini, ultores sceleris,
defensores necis. Hic verò nihil babet in his ma-
lis, quod minus molestè ferat, quam etiam si quid
ipsi accidat, esse tamen illis meritum præmium
persolutum. Sed questiones urgent Milonem,
quaे sunt habitæ nunc in Atrio Libertatis. Qui
busnam de servis? rogas? de P. Clodij. Quis
eos postulavit? Appius, quis produxit? Appius,
unde

C

Regi Nyomtatványok, Natica Slov. Martini:
/316.ig.j/

HEUCHARIST
Ortensi, Podolinic
Splendidissime Ph
Rhetorum Tibi solvi
Et Vatum Scholar
Quod piâ sibi lib
Romani Cicer
Principis, fa
Principem.
Nam p̄faz
Plura.
A gra
Gra
H

32

Oratio

unde ab Appio. Dij boni, quid potest agi severius? De servis nulla questio est in dominum, nisi de incestu, ut fuit in Clodium: Proxime ad deos accessit Clodius, proprius quantum cum ad ipsos penetrarat, cuius de morte, tanquam de ceremoniis violatis queritur: Sed tamen maiores nostra in dominum de servo queri noluerunt, non quia non posset verum inveniri, sed quia videbatur indignum esse, & domini ipsam morte tristius. In reum de servis accusatoris cum queritur, verum inveniri potest? Age vero quae erat aut qualis questio? Heus ubi Ruscio, ubi Casca? Clodius insidias fecit Miloni? Fecit. Certa crux, Nullas fecit. sperata libertas. Quid hac questione certius? Subito arrepti in questionem tamen separantur a ceteris, & in arcas coniunctur, ne quis cum iis colloqui possit. Hi centum dies penes accusatorem cum fuissent, ab en ipso accusatore producti sunt. Quid hac questione dici potest integrus? quid in corruptius? Quod si nondum satis cernitis, cum res ipsa tot, tam claris argumentis, signisq; luceat, puramente, atq; integra Milone nullo scelere imbutum, nullo me tu perterritum, nulla conscientia examinatum Romanus revertisse: recordamini, per deos immortaleis, que facrit celeritas redditus ejus, qui ingressus in forum;

Pro T. Anno Milone

3

forum, ardente curia: quæ magnitudo animi. qui
vultus, quæ oratio. Neque verò se populo solum,
sed etiam senatui tradidit: neq; senatui modo;
sed etiam publicis præsidii & armis: neq; his tan-
tum. verū etiam ejus potestati, cui senatus to-
tam remp. omnem Italia pubem, cuncta populi Ro-
mani arma commiserat, cui se nunquam profecto
tradidisset, nisi causæ suæ consideret, præsertim
omnia audienti, magna metuenti, multa suspican-
ti, nonnulla credenti. Magna vis est conscientie;
judices, & magna in utramque partem, ut neg-
timeant, qui nihil commiserint: & pœnam sem-
per ante oculo versari putent, qui peccarint. Ne-
que verò sine ratione certa, causa Milonis semper
à senatu probata est. videbant enim sapientissi-
mi homines facti rationem, præsentiam animi,
defensionis constantiam. An verò oblii estis, ju-
dices, recenti illo nuntio necis Clodiane, non modo
inimicorum Milonis, sermones & opinones, sed
nonnullorum etiam imperitorum: qui negabant
eum Romam esse redditurum? Sive enim illud a-
nimо irato, ac percito fecisset, ut incensus odio
trucidaret inimicum arbitrabantur, cum tanti
mortem P. Clodij putasse, ut aquo animo patria-
careret, cùm sanguine inimici explesset odium
suum: sive etiam illius morte patriam liberare

5

volit

Regi nyomtatvány
'27. február 1.

H E U C H A R I S T
Hortensi, Podolinici
Splendidissime Ph.
Rhetorum Tibi solvi
Et Vatum Schola se
Quod piâ sibi libe
Romani Cicero
Principis, far
Principem.
Nam præ
Plura.
Agrat.
Grat.
He
S

34

Oratio

voluisset non dubitaturum fortè virum, quin, cùm suo periculo salutem reip. attulisset, cederet a quo animo legibus, secum auferret gloriam sempiternam, nobis hac fruenda relinqueret, quam ipse servasset. Multi etiam Catilinam, atque illa portenta loquebantur: erumpet, occupabit aliquem locum, bellum patriæ faciet. Miseros interdum civeis, optimè de rep. meritos: in quibus homines non modò res præclarissimas obliviscuntur, sed etiam nefarias suspicantur. Ergo illa falsa fuerunt, qua certè vera extitissent, si Milo admississet aliquid, quod non posset honestè verè defendere. Quid quæ postea sunt in eum, congesta? quæ quamvis etiam mediocrum delictorum conscientiam perculissent, ut sustinuit, dij immortales? sustinuit? immò vero ut contempsit, ac pronibilo putavit? quæ neque maximo animo nocens, neque innocens, nisi fortissimus vir negligere potuisset, scutorum, gladiorum, frenorum, spatorum, pilorumque etiam multitudo deprehendi posse judicabatur, nullum in urbe vicū, nullum angiportum esse dicebant, in quo Miloni non esset conducta domus: arma in villam Otriculanam devecta Tiberi: domus in clivo Capitoline scutis referta: plena omnia malleolorum ad urbis incendia comparatorium. Hæc non delata, solum,

Pro T. Annio Milone.

35

solum, sed pàne credita: nec antè repudiata sunt, quam quæsita. Laudabam equidem incredibilem diligentiam Cn. Pompeij: sed dicam ut sentio. iudices nimis multa audire coguntur: neque aliter facere possunt ij, quibus tota commissa est resp. Quin etiam audiendus sit Popa Licinius, nescio quis de circa maximo: servos Milonis apud se ebrios factos, sibi confessos esse de interficiendo Cn. Pompejo conjurasse: deinde postea se gladio percussum esse ab uno de illis, ne indicaret: Pompejo in hortos nutiavit. Arcessor in primis de amicorum sententia rem defert ad senatum. Non poteram in illius mei, patriæque custodis tanta suspicione non metu exanimari: sed mirabar tamen, crediti Popæ: ebriosorum confessionem servorum audiri, vulnus in latere, quod acu punctum videretur, pro ictu gladiatoriis putari. Verum tamen, ut intelligo, cavebat magis Pompejus, quam timebat, non ea solum quæ timenda erant, sed omnino omnia, ne aliquid vos timeretis. Oppugnata domus C. Casaris clarissimi, & fortissimi viri, permultas noctis horas nuntiabantur. nemo audierat tam celebri loco, nemo senserat: tamen audiebatur. non poteram Cn. Pompejum, præstantissima virtute civem, timidum suspicari: diligentiam tota rep. suscepta nimiam nullam

Regi nyomtatványok, Matica Slov. Martini:
/316.ig.j/

H E U C H A R I S T
Hortensi, Podolinici
Splendidissime Pha
Rhetorum Tibi solvit
Et Vatum Schola sc
Quod piis libe
Romani Cicero
Principis, fac
Principem.
Nam præf
Piura. T
Agrata
Gratia
Ho
S

36

Oratio

nullam putabam. Frequentissimo senatu nuper in Capitolio senator inventus est, qui Milonem cum telo esse diceret, nudavit se in sanctissimo templo, quoniam vita talis & civis & viri, fidem non faciebat, nisi eo tacente, res ipsa loqueretur. Omnia falsa, atque insidio ac ficta comperta sunt. Quod si etiam metuitur etiam nunc Milo, non hoc jam Clodianum crimen timemus, sed tuas, Cn. Pompei, (te enim appello ea voce, ut me audire possis), tuas, inquam, suspiciones perhorrescimus. Si Milonem times, si hunc de tua vita nefarie aut nunc cogitare, aut molitum aliquando aliquid putas: si Italia delectus, ut nonnulli conquisitores tui dicunt, si haec arma, si Capitoline cohortes, si excubiae, si vigilia, si delecta juventus, quum corpus, domumque custodit, contra Milonis imperium armata est, atque illa omnia in hunc unum instiuta, parata, intenta sunt: magna in hoc certe vis, & incredibilis animus, & non unius viri vires, atque opes indicantur, siquidem in hunc unum & præstantissimus dux electus & tota resp. armata est. Sed quis non intelligit omnes tibi reip. parteis agras, & labanteis, ut eas his armis sanares, & confirmares, esse commissas? Quid si Miloni locus datus esset, probasset profecto tibi ipsi neminem unquam hominem homini cariorem fuisse,

Pro T. Ann. Milone.

37

fuisse, quam te sibi: nullum se unquam periculum protu dignitate fugisse: cum illa ipsa terrena peste sapissime protu gloria contendisse: tribunatum suum ad salutem meam, qua tibi carissima fuissest: consiliis tuis gubernatum: se a te postea defensum in periculo capitum adjutum in petitione prætura: duos se habere semper amicissimos sperasse: te tuo beneficio, me suo: quæ si non probaret: si tibi ita penitus in sedisset ista suspicio, nullo ut evelli modo posset: si denique Italia à delectu, urbs ab armis, sine Milonis clade nunquam esset quietura. ne iste haud dubitans cessisset patria, us qui ita natus est, & ita consuevit, Magne tamen attestaretur: quod nunc etiam facit. Vide quam sit varia vita commutabilisque ratio, quam vaga, volubilisque fortuna, quanta infidelitates in amicis, quam ad tempus aptæ simulaciones, quanta in periculis fuga proximorum, quantæ timiditates. Erit, erit profecto tempus, & ilucescit aliquando ille dies, cum tu salutaribus (ut spero) rebus tuis, sed fortasse motu aliquo communium temporum immutatis, quam crebro accidat, experti debemus scire: & amicissimi benevolentiam, & gravissimi hominis fidem, & unius post homines natos fortissimi viri magnitudinem animi desideres. Quanquam quis hoc credat, Cn. Pompei

C 4

Regi Nyomtatványok, Matrica Slov. Martin:

/316.ig.j/

Pompejum juris publici, mortis amicorum, rei denique publicae perditissimum, cum senatus ei commiserit, ut videret, Ne quid respublica detrimenti caperet. quo uno versiculo satis armati semper consules fuerunt, etiam nullis armis datis: hunc exercitu, hunc delectu dato judicium expectaturum fuisse in ejus consiliis judicandis, qui vel judicia ipsa tolleret. Satis judicatum est à Pompejo, falsò ista conferri in Milonem: qui legem tulit, qua, ut ego sentio, Milonem absolvio porteret: ut omnes confitentur, liceret. Quod vero in illo loco, atque in illis publicorum praesidiorum copiis circumfusus sedet, satis declarat se non terrorem inferre vobis. (quid enim illo minus dignum, quam cogere ut vos eum condemnatis, in quem animadvertere ipse & morte majorum, & suo jure posset? (sed praesidio esse: ut intelligatis, contra hesternam concionem illam licere vobis, quod sentiatis, liberè judicare. Nec verò me, judices, Clodianum crimen movet: nec tam sum demens, tamque vestris sensus ignarus, atque expers. ut pesciam, quid de morte Clodij sentiatis. de quasijam nollemita diluere crimen, ut dilui, tamen impunè Miloni palam clamare, atque mentiri gloriose liceret: occidi, occidi, non sp. Melium, qui annonalevanda, jacturisque rei

rei familiaris, quia nimis amplecti plebem purabatur, in suspicionem incidit regni appetendi? non Ti. Gracchum, qui collegæ magistratum per seditionem abrogavit: quorum interfectores implaverunt orbem terrarum nominis sui gloria: sed eum (auderet enim dicere, cum patriam periculo suo liberaisset) cuius nefarium in pulvinaribus sanctissimis nobilissime fæmine comprehendenterunt. Eum cujus suppicio sanatus solennis religiones expiandas sape censuit: eum, quem cum sorore germana nefarium stuprum fecisse. L. Lucullus juratus se, questionibus habitis, dixit comperisse: & eum, quicivem, quem senatus, quem populus quem omnes gentes, urbis ac vite civium conservatorum judicabant, servorum armis exterminavit: eum qui, regna dedit, ademit: orbem terrarum, quibus cum voluit, paritus est: cum qui pluribus cedibus in foro factis, singulari virtute, & gloria civem domum vi & armis compulit: eum, cui nihil umquam nefas fuit nec in facinore, nec in libidine: eum qui eadem Nymphaeum incendit, ut memoriam publicæ recensionis, tabulis publicis impressam extingueret. Eum denique, cui jam nulla lex erat, nullum civile jus nulli possessionum termini: qui non calunnia litium, non injustis vindictis ac sacramentis

mentis alienos fundos, sed castris exercitu, signis inferendis petebat: qui non solum Etruscos (eos enim penitus contemserat) sed hunc Cn. Pompejum virum fortissimum, atq. optimum civem, judicem nostri, pellere possessionibus, armis, castrisque conatus est: qui cum architectis, & decem pedis villas multorum, hortosque peragrabat: qui Janiculo & Alpibus spem possessionum terminabat suarum: qui cum ab equite Romano, splendidissimo, & forte viro, T. Pacanio non impetrasset, ut insulam in lacu Pretio venderet, repente litoribus in eam insulam materiam, calcem, camenta, atque arma convexit: dominique trans ripam inspectante, non dubitavit edificium extruere in alieno. Qui huic I. Furfano, cui viro, dū immortales? (quid enim de muliercula Sancta, quid de adolescenti Apronio dicam? quorum utrique mortem est minutatus, nisi sibi horrorum possessione cessisset) sed ausus est Furfano dicere, si sibi pecuniam quantam poposcerat, non dedisset, mortuum se in domum ejus illaturum? quia invidia huic esset tali viro conflagrandum: qui Appium fratrem, hominem mihi conjunctum fidissima gratia, absentem de possessione fundi dejecit: qui parietem sic per vestibulum fororis instituit ducere, sic agere fundamenta, ut foro-

rem

H E U C H A R I S T J
Hortensi, Podolinens
Splendidissime pha
Rhetorum Tibi solvit
Et Vatum Schola so
Quod piā sibi libe
Romani Cicero,
Principis, faci
Principem.
Nam præst:
Plura. T
A grata
Gratc
Hor
S.

rem non modo vestibulo privares, sed omni aditu, & lumine. Quanquam hæc quidem jam tolerabilia videbantur: et si aquabiliter in remp. in privatos, in longinquos, in propinquos, in alienos, in suos irruerat: sed nescio quomodo jam usu obduruerat, & percalluerat civitatis incredibilis patientia. Que vero aderant jam, & impendebant, quoniam modo ea aut depellere potuissentis, aut ferre imperium, nisi id ille nactus esset? Omitto socios, exteras nationes, reges, tetrarchas (vota enim feceratis, ut in eos se potius mitteret, quam in vestras possessiones, vestra tecta, vestras pecunias) à liberis dico. à liberis medius fidelis, & à conjugibus vestris nunquam ille effrenatas suas libidines cohibuisset. Fingi hac putatis, quæ patent? quæ nota sunt omnibus? quæ continentur? servorum exercitus illum in urbe conscripturum fuisse, per quos totam remp. résque privatas omnium possideret? Quamobrem, si cruentum gladium tenens clamaret T. Annus, Adeste quæso, atque audite, cives: P. Clodium interfeci: ejus furores, quos nullis jam legibus, nullis judiciis frenare poteramus, hoc ferro, & hac dextera à cervicibus vestris repuli. per me unum effectum est, ut jus, aequitas, leges? libertas, pudor, pudicitia in civitate manarent: enim vero

H E U C H A R I S T I
Hortensi, Podolinensi
Splendidissime Phae
Rhetorum Tibi solvit
Et Vatum Schola so
Quod piā sibi liber
Romani Ciceror
Principis, faci
Principem.
Nam præsta
Plura. T
A gratā
Grato
Hor
S

42

Oratio

verò timendum, quónam modo id factum ferret pium esse debebat, tamen ita communis erat o-
citas. nunc enim quis est, qui non probet? qui innum ille hostis, ut in communio odio pñè aqua-
non laudet? qui non unum post hominum me mo-
riam T. Annium plurimum reip. profuisse, ma-
xima latitia populum Ro. cunctam Italiam, natio-
nes omneis affecisse, & dicat, & sentiat? Nequeo,
vetera illa populi Ro. quanta fuerint, gaudia, ju-
dicare. multas tamen jam summorum imperato-
rum clarissimas victorias atas nostra vidit: qua-
rum nullaneque tam diuturnam attulit beatitudinem,
nectantam. Mandate hac memoriae judices spe-
romulta vos, liberosque vestros in rep. bona esse
visuros, in his singulis ita semper existimabitis,
vivo P. Clodio, nihil horum vos visuros fuisse.
In spem maximam, & quemadmodum confido,
verissimam, adducti sumus, hunc ipsum annum,
hoc summo viro consule, concussa hominum licen-
tia cupiditatib. fractis. legibus & judiciis consti-
tutis. salutarem civitati fore. Num quis igitur
est iam demens, qui hoc, P. Clodio vivo, contin-
gere potuisse arbitretur? Quid? ea, quæ tenetis,
privata, atque vestra, dominante homine furio-
so, quod jus perpetuae possessionis habere potuis-
sent? Non timeo judices, ne odio inimicitarum
mearum inflammatus, libentius hac in illum evo-
mtere videar, quam verius. etenim et si praci-
puum.

Pro T. Annio Milone.

43

judices. nempe hæc est questio de interitu P. Clo-
di: singite animis: libera enim sunt cogitationes
nostræ: & quæ volunt, sic intuentur, ut ea cerne-
mus, quæ videmus: singite igitur cogitatione
imaginem hujus conditionis meæ: si possim effice-
re, ut Milonem absolvatis: sedita, si P. Clodius
revixerit. Quid vulnus existimavistis? quónam
modo ille vos vivus afficeret, qui mortuus inani
cogitatione percussit? Quid? si ipse Cn. Pompe-
jus, qui ea virtute, ac sapientia est, ut ea potuc-
rit semper, quæ nemoræ præter illum: si is, inquam,
potuisset, ut questionem de morte P. Clodi ferre,
sic ipsum ab inferis excitare: utrum putatis fa-
cturum fuisse? etiam si propter amicitiam velle
illum ab inferis revocare, propter remp. non fe-
cisset. Ejus igitur mortis sedetis ultores, cujus vi-
tam si putetis per vos restitui posse, nolitis: & de
ejus nece lata questio est, quis eadem lege revi-
viscere posset, lata lex nunquam esset. Hujus er-
go interfector non esset etiam confundo ab iis
imperaturus, ne pñam timeret, quos liberavis
sit?

Regi nyontatványok, Matias Slov. Martini:

/316.ig.j/

EUCHARISTI
Hortensi, Podolinensi.
Splendidissime Phæt
Rhetorum Tibi solvit.
Et Vatum Schola sol-
Quod piis liberi-
Romani Ciceron.
Principis, facis
Principem.
Nam præsta.
Plura. Ti
Agrata
Grato
Hor
Sp

44

Oratio

set? Greci homines deorum honores tribuunt iis proditoribus opprimendis, ut quoniā nostra fu-
viris, qui tyrannus necaverunt. Quæ ego vidi tūra esset gloria, periculum quoque, & inuidiam
Athenis? quæ aliis in urbibus Græcia? quas res nostram putaremus. nam quæ mibi contribuen-
divinas talibus institutas viris? quos cantus? da laus esset ipsi, cùm tantum in consolatu meo pro-
ques carmina? propè ad immortalitatem, & re- vobis, ac liberis vestris ausus essem, si id, quod co-
ligionem, & memoriam consecrantur. Vostanti nabar sine maximis dimicacionibus meis me esse
conservatorem populi, tanti sceleris ultorem, non ausurum arbitrare? quæ mulier sceleratum, ac
modò honoribus nullis afficietis, sed ad supplicium
rapi etiam pariemini? Confiteretur, conficeretur,
inquam, si fecisset, & magno animo, & libenter,
se fecisse, libertatis omnium causa quod certè ei
non confitendum modò fuisse, verum etiam pre-
dicandum, Etenim, si id non negat, ex quo nihil
petit, nisi ut ignoscatur: dubitaret id fateri, ex
quo etiam præmia laudis essent petenda? nisi ve-
rò gratius putat esse vobis, si se capit, quam
vestri ordinis defensorem fuisse: cùm præsertim
in ea confessione, si grati esse velletis, honores af-
sequeretur amplissimos, si factum vobis non pro-
baretur (quoniam qui poterat salus sua cuique
non probari?) sed tamen si minus fortissimi virti-
tus civibus grata cecidisset, magno animo,
constantiq. cederet ex ingrata civitate. nim quid
esset ingratus, quam latari cateros, lugere eum
solum, propter quem cateri latarentur. Quan-
quam hoc animo semper omnes fuimus in patriæ
prodigiis.

Pro T. Annio Milone.

45

Martini:
Reg. NY Omotatvanyok, Matice Slov. Martini:
/316.ig.j/

Quamobrem uteatur eadem confessio-
ne T. Annus, qua Hala, qua Nasica, qua Optimus,
qua Marius, quan nos meti ipsi: & signata resp. es-
set, letaretur: si ingrata, tamen in gravi fortu-
na, conscientia sua niteretur. Sed hujus benefi-
ciū gratiam, judices, fortuna populi Ro. & vestra
felicitas, & dī immortales sibi deberi putant. nec
verò quisquam aliter arbitrari potest, nisi qui
nullam vim cœlestem existimat, numen cœdi-
num: quem neque imperiū vestri magnitudo, ne-
que sol ille, nec cœli, signorūque motus, nec vi-
cissitudines rerum, atque ordines movent, neque
id quod maximum est, majorum sapientia: qui
sacra

Oratio

46

Pro T. Annio Milone

47

substrictionum in fanis molib. oppresserat: verum aræ, vestræ religiones viguerunt, vestra vis valuit, quam ille omni scelere polluerat: tûque ex tuo edito monte. Latialis sancte Jupiter, cuius ille, lacus, nemora, fineisque sape omni nefario supra, & scelere macularat, aliquando ad cunum unierundum oculos aperuisti: vobis illæ, vobis vero in conspectu ferae, sed justæ iamen, & debita xæ soluta sunt. Nisi forte hoc etiam casu factum esse dicimus, ut ante ipsum sacrarissim. Boadeæ, quod est in fundo T. Sextij Galli, in primis vesti, & ornati adolescentis, ante ipsam, in Bonam deam, cum prælium commisisset, um illud vulnus acceptarit, quo tetricam obiret: ut non absolutus judicio illo nefaretur, sed ab hanc insignem pœnam res. Nec vero non eadem ira deorum hanc oblitibus injecit amentiam, ut sine imagine canta, sine ludis, sine exsequiis, sine laude laudationibus, sine funere, obesus luto, spoliatus illius supremi diei celebritate am concedere etiam inimici solent, emburere etiam abjectus, non fuisse credo fas crassior. virorum formas illi tetrico rricida ali id decoris afferre, neque ullo in lo- rotius me. ius lacerari, quam in quo vita

7

5

HORTENSII PODOLINIENSIS
EUCHARISTIC
Splendidissime Phæb
Rhetorum Tibi solvit,
Et Vatum Schola solv
Quod piâ sibi libera
Romani Ciceroni
Principis, facis
Principem. Tu
Nam præstar
Plura. Tu
A gratâ
Grator
Hort
Sp

12. VI. 1932

H E U C H A R I S T I
H O r g e n s i , P o d o l i n e n s i s
R h e t o r u m T i b i s o l v i t ,
E t V a t u m S c h o l a s o l i
Q u o d p i ã s b i l i b e r a
R o m a n i C i c e r o n i
P r i n c i p i s , f a c i s
P r i n c i p e m . T
N a m p r æ s t a r
P l u r a . T u
A g r a t à
G r a t o r .
H o r t .
S p l .

48

Oratio

... esset damnata. Dura, mihi, medius fiditz, jam fortuna populi R. & crudelis videbatur, qua tec annos illum in hanc remp. insultare videret, & pareretur. Polluerat stuprosanctissimas religiones: senatus gravissima decreta perfregerat: pecunia se palam a judicibus redemerat: vexerat in tribunatu senatum: omnium ordinum consensu pro salute reip. gesta resciderat, me patria expulerat: bona diripuerat: domum incenderat: liberos, conjugem meam vexaverat: Cn. Pompejo nefarium bellum indixerat, magistratum, privatorumque eadeis efficerat: domum mei fratris incenderat? vastaret Etruriam: multos sedibus, ac fortunis ejecerat: instabat, urgebat: capere ejus amentiam civitas, Italia, provinciae, regna non poterant: incidabantur jam domi leges, quæ nos nostris servis addicerent: nihil erat cuiusquam, quod quidem ille adamasset, quod non hoc anno suum fore putaret. Obstabat ejus cogitationibus nemo, prater illum Milonem ipsum, qui poterat obstat: Cn. Pompejum novo redditum gratiam quasi devinctum arbitrabatur: Caesaris potentiam, suam potentiam esse dicebat: bonorum animos etiam in meo casu contemserat: Milo unus urgebat. Hic dy immortales, ut supra dixi, memorem dederunt illi perditio, ac furioso, ut huic fe-

res

Pro T. Annio Milone.

ceret insidias: aliter perire pestis illa non potuit nunquam illum resp. suo jure effet ultra. Senatus, credo, prætorem eum circumscriptisset. Nec cum solebat quidem id facere in privato eodem hoc, aliquid profecerit. An consules in prætore coerendo fortes fuissent? Primum Milone occiso, habuisset suos consules. deinde quis in eopratore consul fortis esset per quem tribunum virum cosularem crudelissime necatum esse meminisset? omnia possideret, teneret: lege nova, quæ est inventa apud eum cum reliquis legibus Clodianus, servos nostros, libertos suos fecisset. postremo, nisi eu dy immortales in eam mentem impulissent, ut homo effeminatus fortissimum virum conaretur occidere, hodie remo. nullam haberetis. An ille prætor, ille vero consul, si modò hac templo, atq; ipsa mania stare eo vino tamdiu, & consulatum ejus expectare potuissent, ille denique vivus malinibil fecisset, qui mortuus, uno ex suis fatellitibus sex. Cladio dace, curiam incenderit? Quo quid miserius, quid acerbius, quid lucretius vidimus? Templum sanctitatis, amplitudinis, mentis, consilii publici, caput urbis, aram sociorum, portum omnium gentium, sedem ab universo populo Rom. concessam uni ordinis, inflammati, exscindi, fuisse? neque id fieri a multitudine imperita,

D2

quam-

Reg. Nyomtatványok, Vaticana Slov. Martini:

/316.ig.j/

quamquam esset miserum id ipsum, sed ab uno: qui cùm tantum ausus sit ulti pro mortuo, quid signifer pro vivo non esset ausus? In curiam potissimum abjecit, ut eam mortuus incenderet, quam vivus everterat. Et sunt qui de via Appia querantur, taceant de curia? Ecquando ab eo spirante forum potuisse defendi, cuius nō restiterit cadaver i curia? Excitate, excitate eum, si potestis, ab inferis frangitis impetum viui, cuius vix sustinetis furias inseptuli? nisi verò sustinuitis eos, qui cum facibus ad curiam cucurrerunt, cum falibus ad Castoris, cum gladius toto foro volitarūt. Cedi videstis populum R. cocationem gladiis disturbari, cùm audirent silentio M. Cælius, tribunus plebis, vir fortissimus, & in suscepta causa firmissimus, & bonorum voluntati & auctoritati senatus deditus, & in hac Milonis sine inuidia, sine fortuna, singulari, divina & incredibili fide. Sea jam satis multa de causa: extra causam etiam nimis fortasse multa. Quid restat, nisi ut orm, obtestérque vos judices, ut eam misericordiā tribuatis fortissimo viro, quam ipse non implorat. ego autem, repugnante hoc, & imploro, & expo co. Nolite, si in nostro omniū fletu nullā lacrymam adspexitis Milonis: si vultum semper eundem, si vocem, orationem stabilem, ac non mutatam videtis,

detis hoc minū ei parcere: atq; haud scio, an multò etiam sit adjuvandus magis. Et enim si in gladiatoriis pugnis, & in insīni generis hominū conditione, atque fortuna, timidos & supplices, &, ut vivere liceat, obsecranteis, etiam odisse sollemus: forteis, & animosos, & se acriter ipsi morti offerenteis, servare cupimus: corūmque nos magis miseret, qui nostram misericordiam nō requirūt, quam qui illam efflagitant: quanto hoc magis in fortissimis ciuibus facere debemus? Me quidem, judices examinant, & interimunt hæc voces Milonis, quas audio assidue, & quibus intersum quotidie. Valeant, inquit, valeant cives mei, sint in columnes, sint florentes, sint beati: stet hæc urbs præclara, mihique patria carissima, quoquo modo merita de me erit, tranquilla rep. cives mei (quoniam mihi cum illis non licet) sine me ipsi, sed per me tamen, persfruantur, ego cedam, atque abibo, si mibi rep. bona frui non licuerit, ac carebo mala: & quam primum tetigo bene moratam, & liberam ciuitatem, in ea conquiescam. O frustra, inquit; suscepti mei labores! ô spes fallaces! ô cogitationes inanes meæ! Ego, cùm tribunus pleb. rep. oppressa, me senatui dedissem, quem extinctum acceperam: equitibus Romanis, quorum vires erant debiles: bonis viris, qui omnem auctoritatem

Oratio

ritatem Clodianis armis abjecerant: mihi unquam
bonorum praesidium defuturum putarem? Ego,
cum te (mecum enim, sepissime loquitur) patria
vendidisse, mihi non futurum in patria puta-
rem locum? Vbi nunc senatus est, quem secuti su-
mus? ubi equites R. illi, illi, inquit, tui? ubi stu-
dia municipiorum? ubi Italiae voces? ubi deniq;
tua M. Tulli, quæ plurimis fuit auxilio, vox, &
defensio? mihi ne ea soli, qui pro etoties morti
me obuli, nihil potest opitulari? Nec verò haec,
judices, ut ego nunc, flens, sed voce eodem loquitur
vulnus, quo videtis. negat enim, se, negat ingra-
tis ciuibus fecisse, quæ fecit: timidis, & omnia
circumspicientibus pericula, non negat plebem,
& infirmam multitudinem, quæ P. Clodio duce,
fortunis vestris imminiebat, eam, quo tutior esset
vita vestra, se fecisse commemorat, ut non modo
virtute slecteret, sed etiam trious suis patrimo-
niis deliniree: nec timet, ne cum plebem munera
bus placarit, vos non conciliarit meritis in remp.
singularibus, Senatus erga se benevolentiam,
temporibus his ipsis sape esse perspectam: vestras
verò, & vestrorum ordinum occurssiones, stu-
dia sermones, quemcumque cursum fortuna de-
derit, secum se ablaturum esse dicit. Meminit e-
tiam, sibi vocem praconis modo defuisse, quam
minime

Pro T. Anno Milone.

53

minime desiderarit: populi vero cunctis suffragiis, quod unum cupierit, se consulem declarari nunc denique, si hac arma conserase fuit futura; sibi facinoris suspicionem, non facti crimen obflare. Addit hac, quae certe vera sunt, forteis, & sapientes viros non tam præmia sequi solere recte factorum, quam ipse recte facta: se nihil in vita, nisi præclarissime fecisse, si quidem nihil sit præstabilius viro, quam periculis patriam liberare: beatos esse, quibus ea res honorificuerit à suis civibus. Nec tamen eos miseros, qui beneficio civis suos vicerint: sed tamen ex omnibus præmiis virtutis, si esset habenda ratio præmiorum, amplissimum esset præmium, gloriam esse hanc unam, quæ brevitatem vita posteritatis memoria consolaretur: quæ efficeret, ut absentes ad essemus mortui viveremus: hanc denique esse cuius gradibus etiam homines in cœlum videantur adscendere. De me, inquit, semper populus Rom. semper omnes gentes loquentur, nulla umquam obmurescat vetustas. quin hoc tempore ipso, cum omnes à suis inimicis faces inuidia mea subjiciantur, tamen omni in hominum cœtu, gratiis agendis, & gratulationibus habendis, & omni sermone celebramur. Omitto Et ruria festos, & actos, & institutos dies. centesimalux est hac

17. 1. 1716

H E U C H A R I S T I C
H O r g e n s i , P o d o l i n e n s i s .
R h e t o r u m T i b i s o l v i t ,
E t V a t u m S c h o l a s o l v i -
Q u o d p i ã s i b i l i b e r a
R o m a n i C i c e r o n i
P r i n c i p i s , f a c i s
P r i n c i p e m . T
N a m p r æ s t a r
P l u r a . T u
A g r a t à c
G r a t o p
H o r t e
S p l

54

Oratio

ab interitu P. Clodij: & opinor, ultrà, quām fīnes imperij populi Rom. sunt, non solum fama jam de illo, sed etiam laitia peragravit. Quam obrem, ubi corpus hoc sit, non inquit, labore quoniam omnibus in terris & jam versatur. & semper habitabit nominis mei gloria. Hactu necum sepe, his absentibus: sed ijsäem audientibus, hac ego tecum, Milo. Te quidem, quod isto animo es, satis laudare non possum: sed, quo est ista magis divina virtus, eo majore à te dolore dividitur. Nec verò si mihi eriperis, reliqua est illa tamen ad consulandum querela, ut his irasci possint, à quibus tantum vulnus accepero, non enim inimici mei tibi eripient, sed inimicissimi: non male aliquando de me meriti, sed semper optimè. Nullum unquam, judices, mihi tantum dolorem inuretis (etsi quis potest esse tantus?) sed ne hinc quidem ipsum, ut obliviscar, quantime semper feceritis quasi vos cepit oblivio, aut si in me aliquid offendistis: cur non id meo capite potius luitur, quām Milonis? Praclarè enim vixero, si quid mihi acciderit prius, quām hoc tantum mali video. Nunc me una consolatio sustentat, quod tibi, ô T. Anni, nullum à me amoris, nullum studij, nullum pietatis officium defuit. Ego inimicitas potentium pro te appeti-

vi:

Pro T. Anno Milone.

vi: ego meum sāpe corpus, & vitam objeci
armis inimicorum tuorum: ego me plurimis
pro te supplicem abjeci: bona, fortunas meas,
ac liberorum meorum, in communionem tuo-
rum temporum contuli: hoc denique ipso die,
si qua vis est parata, si qua dimicatio capit is
futura, deposco. Quid jam restat? quid ha-
beo, quod dicam? quod faciam pro tuis in-
me meritis, nisi ut eam fortunam: quacumq.
erit tua, ducam mean? Non recuso, non
abnuo: vósque obsecro, judices, ut vestre
beneficia, que in me contulisti, aut in hujus salu-
te augeati, aut in ejusdem exitio occasura esse
jubecatis. His lacrymis non moveatur Milo,
est quodam incredibili robore animi sepius:
exsilium ibi esse putat, ubi virtuti non sit lo-
cuse mortem, natura finem esse, non pæ-
nam. Sit hic ea mente, qua natus est. quid
vos, judices? quo tandem animo eritis? me-
moriam Milonis retinelitis: ipsum eycictis,
& erit dignior locus in terris ullus, qui hanc
virtutem excipiat, quām hic, qui procrea-
vit? Vos, vos appello, fortissimi viri, qui
multum pro rep. sanguinem effudistis: vos in
viri, & in civis invicti appello periculo, con-
turiones, vósque milites: vobis non modo in-
spectare.

D S

Martiis:

Regi IV. pontificis, Vaticana Slov. / 316.ig. j/

HORTENSII
EUCHARISTICI
Ortensi, Podolinensis,
Splendidissime Phæbus
Rhetorum Tibi solvit,
Et Vatum Schola solvi;
Quod piis libera!
Romani Ciceronis
Principis, facis:
Principem. Tu
Nam præfate
Plura. Tu
Agrata c
Gratop.
Horte
Spl

56

Oratio

spectantibus, sed etiam armatis, & huic judicio præsidentibus, hec tanta virtus ex hac urbe expelletur? exterminabitur? ejcietur? O me miserum? o me infelictem! revocare tu me in patriam. Milo potuisti per hos: ego te in patria per eosdem retinere non potero? quid respondebo liberis meis, qui te parentem alterum putant? quid tibi, Q. frater, qui nunc abes, consorti mecum temporum illorum? me non potuisse Milonis salutem tueri per eosdem, per quos nostram ille servasset? At in qua causa non potuisse? quæ est grata gentibus à quibus non potuisse? ab iis qui maxime P. Clodij morte acquierunt. quo deprecante? me. Quodnam concepi tantum scelus? aut quod in me tantum facinus admisi, judices, cum illa indicia communis exitij indagavi, patefeci, protuli, extinxii? omnes in me, me-

sq.

Pro T. Annio Milone.

sq. redundant ex illo fonte dolores. Quid me reducem esse voluisti? an ut, inspectante me, expellerentur ij, per quos essem restitutus? Nolite, obsecro vos, pati, mihi acerbiorem redditum esse, quam fuerit ille ipse discessus. Nam qui possum putare me restitutum esse, si distrahor ab iis, per quos restitutus sum? Utinam dij immortales fecissent (pace tua, patria, dixerim: metuo enim, ne scelerate dicam in te, quod pro Milone dicam pie) ut P. Clodius non modo viveret, sed etiam prætor, consul, dictator esset antequam hoc spectaculum viderem. O dij immortales! fortem, & a vobis, judices, conservandum virum. Minime, inquit, immo vero pœnas ille debitas luerit: nos subeamus, si ita necesse est, non debitas. Hiccine vir patriæ natus, usquam, nisi in patria, morietur? aut, si forte pro patria: hujus vos animi monumen-

tare.

Regi nyomtatványok, Naticce Slov. Martini:
/316.ig.ij

H E U C H A R I S T I C
Hortensi, Podolinensis
Splendidissime Phœbe
Rhetorum Tibi solvit, &
Et Vatum Schola solvi;
Quod piâ frib liberali
Romani Ciceronis
Principis, facis i;
Principem. Ti
Nam præstare
Piura. Tu
Agratâ c
Gratop
Horre
Sple

38

Oratio

ta retinebitis: corporis in Italia nullum se-
pulchrum esse patiemini? hinc sua quis-
quam sententia ex hac urbe expellet, quem
omnes urbes expulsum à vobis, ad se voca-
bunt? O terram illam beatam, que ad
hunc virum exceperit: hanc ingratam, si
ejecerit: miseram, si amiserit. Sed finis
sit. neque enim præ lacrymis jam loqui po-
ssum: & hic se lacrymis defendi vetat. vos
oro, obtestorque, judices, ut in sententiis
ferendis, quod sentietis, id audeatis. Ve-
stram virtutem, justitiam, fidem, mihi
credite, is maximè probabit, qui in judi-
cibus legendis, optimum, & sapientissimū
quemque legit.